

HANDBOEK ONDERWIJSKWALITEIT

TAALBELEID

Versie 2019

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	3
2	Doel, uitgangspunten, betrokkenen en taken	4
2.1	Doelstelling.....	4
2.2	Uitgangspunten.....	4
2.3	Betrokkenen en verantwoordelijkheden	6
3	Kwaliteitseisen	6
3.1	Kwaliteitseisen taalbeleid geconcretiseerd voor ondersteunend personeel	7
3.2	Kwaliteitseisen taalbeleid geconcretiseerd voor wetenschappelijk personeel.....	8
3.3	Kwaliteitseisen taalbeleid geconcretiseerd voor studenten in Nederlandstalige opleidingen.....	9
3.4	Kwaliteitseisen taalbeleid geconcretiseerd voor studenten in Engelstalige opleidingen	11
3.5	Kwaliteitseisen voor deelname aan besturen, vergaderingen en overleggen en communicatie van (centrale) beleidsstukken	12
3.6	Kwaliteitseisen voor campuscommunicatie (bewegwijzering, plattegrondjes, etc)	13
3.7	Kwaliteitseisen voor Informeel taalgebruik	13
3.8	Kwaliteitseisen aan Nederlands of Engels als instructietaal.....	13
3.9	Overige kwaliteitseisen op het niveau van de opleiding	14
4	Bijlagen.....	15

1 INLEIDING

De VU kent een veelomvattend en concreet taalbeleid dat de ambities van de VU op het gebied van onderwijskwaliteit, diversiteit en internationalisering uit het Instellingsplan ondersteunt. Het huidige taalbeleid is vastgesteld door het College van Bestuur in maart 2018. De implementatie van dit taalbeleid is in 2018 gestart. Dit hoofdstuk beschrijft de doelstellingen, de uitgangspunten, de betrokkenen en de taken, evenals de kwaliteitseisen en aanbevelingen.

De VU hanteert een verbindend taalbeleid waarbij een cultuur die op inclusie is gericht voorop staat: het doel van het taalbeleid is om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Goed taalbeleid levert een belangrijke bijdrage aan de onderwijskwaliteit en internationalisering. De doelstelling van het taalbeleid van de VU wordt toegelicht in paragraaf 2.1 van dit hoofdstuk.

Tweetaligheid (Engels en Nederlands) is het uitgangspunt van de VU. Dat betekent niet dat alles in twee talen gaat of moet, maar dat er een gemotiveerde keuze voor een taal (of soms twee talen) wordt gemaakt op het niveau waar dat het beste past: de opleiding, de dienst, de afdeling, het gremium (bijvoorbeeld medezeggenschap). Inhoudelijke overwegingen zijn leidend bij het maken van de keuze. Nederlandstalige en Engelstalige opleidingen, maar ook studenten en docenten met een al dan niet Nederlandstalige achtergrond worden gelijk behandeld. Dat geldt voor taaleisen, het toetsen ervan, remediërende cursussen en verdere ondersteuning. De uitgangspunten van het taalbeleid worden verder toegelicht in paragraaf 2.2 van dit hoofdstuk.

Per doelgroep (studenten, docenten, obp/bedrijfsvoering) zijn uitgangspunten voor het taalbeleid en de eisen en verwachtingen die de VU stelt aan de taalvaardigheid geformuleerd. Deze zijn als kwaliteitseisen opgenomen in paragraaf 3 van dit hoofdstuk. Naast de formele eisen om bijvoorbeeld te mogen doceren (C1-niveau) of in te stromen in een opleiding (vwo-niveau), verwacht de VU dat studenten en medewerkers ook de andere taal op een (lager) niveau beheersen.

Bij informeel taalgebruik verwacht de VU verwelkomend gedrag naar de ander, ook wanneer deze een andere taal spreekt dan de eigen moedertaal. Van niet-Nederlandstalige docenten en studenten wordt verwacht dat zij (een beetje) Nederlands leren, net zoals van niet-Engelstaligen verwacht wordt dat zij de Engelste taal (een beetje) beheersen. De VU faciliteert dit met een scholingsaanbod.

Dit maakt flexibel taalgebruik binnen de VU gemeenschap mogelijk, waarbij deelnemers Nederlands of Engels kunnen spreken, en ervan uitgaan dat andere deelnemers begrijpen wat ze zeggen. Op de campus en in het wetenschappelijk bedrijf dat zich daar afspeelt worden natuurlijk ook andere talen dan Nederlands en Engels gesproken. De VU ziet dat als een verrijking. Die andere talen blijven evenwel buiten de scope van het hier voorgestelde taalbeleid.

De VU kent een ruim aanbod van taaldiensten bij het Taalcentrum VU en bij de Faculteit der Geesteswetenschappen.

2 DOEL, UITGANGSPUNTEN, BETROKKENEN EN TAKEN

2.1 DOELSTELLING

De VU is een internationale universitaire gemeenschap en streeft naar verdere ontwikkeling van dat internationale karakter. Daarom ambieert ze een versterking van de tweetalige campus waar diversiteit de norm is en waar studenten zowel in het Engels als in het Nederlands de communicatieve competenties bezitten waarmee zij zich in hun toekomstige beroepsuitoefening positief kunnen onderscheiden. Instrumenteel hiervoor is een omvattend taalbeleid dat concrete uitgangspunten biedt voor het versterken van een internationale VU-gemeenschap op de drie grote beleidsterreinen van internationalisering, diversiteit en onderwijskwaliteit. (uit: Nota Taalbeleid VU: naar een integrale aanpak, augustus 2016)

- Uitgangspunten voor het taalbeleid van de VU komen voort uit het Instellingsplan VU 2015-2020.
- Het concreet en omvattend taalbeleid van de VU maakt het mogelijk de ambities te realiseren die in het Instellingsplan 2015-2020 worden genoemd:
- academisch onderwijs dat kwalitatief hoogwaardig is,
- een onderwijsportfolio met een aanbod dat passend is bij de behoefte van verschillende groepen studenten,
- een cultuur die op inclusie is gericht,
- een leeromgeving met een internationale profilering (*International Classroom*),
- een tweetalige campus.

Het taalbeleid VU ondersteunt de ambities van de VU op het gebied van internationalisering, diversiteit en onderwijskwaliteit.

Het taalbeleid VU ondersteunt het creëren van een *international classroom*. Dit is een effectief ingerichte leeromgeving, waar studenten en docenten met diverse nationaliteiten en culturele achtergronden samenkomen, zonder dat zij een gezamenlijke moedertaal delen. Het onderwijs wordt in het Engels gegeven, het curriculum biedt een internationaal en intercultureel perspectief, en de aanwezigheid van zowel Nederlandse als buitenlandse studenten zorgt ervoor dat studenten leren omgaan en samenwerken met studenten uit andere landen en culturen.

2.2 UITGANGSPUNTEN

Tweetalige universiteit

Algemeen bepalend voor het taalbeleid van de VU is dat we een tweetalige universiteit willen zijn (zie Instellingsplan VU 2015 -2020¹). Twee talen (Nederlands en Engels) worden naast elkaar gebruikt (te

---

¹ Instellingsplan p.47: “We ontwikkelen een internationale cultuur

In lijn met onze ambities op het gebied van diversiteit groeit de VU naar een internationale cultuur, waarin studenten en medewerkers zich thuis voelen en de interactie opzoeken. De campus is een ontmoetingsplaats voor mensen met een verscheidenheid aan nationaliteiten en achtergronden. Het taalbeleid is gericht op inclusiviteit van alle VU-studenten en medewerkers op alle domeinen. Op termijn en in een gefaseerd proces ontwikkelt de VU zich naar een tweetalige campus met Nederlands en Engels als voertalen (‘languages of communication’), rekening houdend met de omgevingen waar deze gebruikt worden. Colleges worden – afhankelijk van de opleiding – in het Engels en/of Nederlands gegeven (‘languages of instruction’).”

kiezen voor Engels of Nederlands waar dat kan). De VU kiest niet voor alles Engelstalig of alles Engelstalig en Nederlandstalig. Er wordt alleen voor twee talen gekozen (bijvoorbeeld documenten en communicatie-uitingen in het Nederlands én Engels) waar dat echt nodig is en een duidelijke meerwaarde heeft, bijvoorbeeld centrale regelingen voor studenten of de bewegwijzering op de VU Campus.

Gemotiveerde keuze voor taal

Bij deze tweetalige strategie is de gebruikte taal (Engels of Nederlands) afhankelijk van waar iemand zich bevindt, d.w.z. in of betrokken bij een Nederlandstalige of Engelstalige opleiding. Overigens is opleiding niet de enige bepalende factor. Een opleiding is onderdeel van een faculteit waar ook andere Nederlands- of Engelstalige opleidingen, docenten, studenten zijn. De omgeving van de opleiding speelt ook een rol. Daarbij heeft een Nederlandstalige opleiding vaak ook Engelstalige programmaonderdelen, uitwisselingsmogelijkheden, Engelstalige literatuur, etc.

De VU wil niet in detail regelen welke taal wanneer gebruikt wordt in woord en geschrift. Het is de verantwoordelijkheid van de eenheden om dit binnen de kaders van het Taalbeleid verder uit te werken.

Taalvaardigheid is belangrijke kwaliteitseis

De VU ziet taalvaardigheid van studenten en medewerkers in het Nederlands en in het Engels als belangrijke kwaliteitseis voor het onderwijs (en onderzoek) en stelt daarom ingangseisen en uitstroomseisen (eindtermen) aan de taalvaardigheden van studenten in het Nederlands en Engels, en kwaliteitseisen aan taalvaardigheid van medewerkers. Zie hiervoor verder paragraaf 3 over de kwaliteitseisen die de VU aan de diverse doelgroepen stelt.

Inclusief taalbeleid

Inclusiviteit staat bij het taalbeleid voorop: iedereen binnen de VU gemeenschap moet mee kunnen doen.

Gelijke behandeling Nederlandstalige en Engelstalige opleidingen

De VU behandelt Nederlandstalige en Engelstalige opleidingen gelijk. Dat geldt evenzeer voor het toetsen van de taalvaardigheid als voor verwachtingen op het gebied van eventuele remediërende taaldiensten, en voor eisen en verwachtingen ten aanzien van taalvaardigheid van studenten en personeel.

2.3 BETROKKENEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Hieronder zijn de verantwoordelijkheden die de verschillende actoren hebben bij het taalbeleid geëxpliciteerd.

ACTOR	VERANTWOORDELIJKHEID
College van Bestuur	Vaststellen Taalbeleid VU Faciliteren Taalbeleid VU (financieel en zorgen dat cursussen er zijn) Toezien op implementatie Taalbeleid VU
Faculteiten	In aannamebeleid tweetaligheid expliciteren Toetsen en faciliteren taalvaardigheidsniveau docenten (betalen taalcursussen voor docenten) Er op toezien dat opleidingen eindtermen en leerlijnen inrichten conform de geformuleerde taaleisen
Opleidingen	Taal- en communicatievaardigheden studenten opnemen in eindtermen en curriculum (leerlijnen en vakken) Taalvaardigheden docenten bewaken
Studenten	Voldoen aan ingangseisen en indien niet: bijspijkeren Uitstroomseisen zijn verwerkt in de eindtermen
Facultaire studieverenigingen	Ervoor zorgen dat de meeste (sociale) activiteiten inclusief zijn wat betreft taal. Indien dat niet gebeurt, dient het faculteitsbestuur hen hierop aan te spreken.
Docenten	Voldoen aan eisen wat betreft Taalniveau – bijspijkeren indien nodig Studenten feedback geven op taalvaardigheden
Diensten	In aannamebeleid tweetaligheid expliciteren Vaststellen normen taalbeheersing ondersteuners, indien nodig bijspijkertrajecten faciliteren. Vaststellen op basis van uitgangspunten Taalbeleid VU welke communicatie-uitingen van de eigen Dienst in welke taal beschikbaar moeten zijn.
Ondersteuners	Voldoen aan normen wat betreft gewenste taalniveau – bijspijkeren indien nodig. Mogelijk maken dat iedereen wat betreft taal mee kan doen.

3 KWALITEITSEISEN

In het taalbeleid wordt een onderscheid gemaakt naar 3 doelgroepen binnen de universitaire gemeenschap:

1. Studenten
2. WP: docenten en onderzoekers
3. OBP: ondersteunend personeel, bedrijfsvoering

Het taalbeleid wordt hieronder geconcretiseerd per doelgroep. Dit is geformuleerd in termen van eisen of normen waaraan de beheersing van de taalvaardigheid van studenten en medewerkers moet voldoen of handreikingen voor de taal waarin stukken en communicatie-uitingen geschreven en overleggen gevoerd worden (Nederlands, Engels of beide). Taalvaardigheden die worden vereist, worden getoetst en er worden maatregelen aan verbonden. De faculteit kan in individuele gevallen besluiten af te zien van de gestelde eisen, mits goed gemotiveerd (*comply or explain*). Soms verwacht de VU dat een bepaald taalniveau gerealiseerd is of wordt, zonder dat dit een harde eis is. In die gevallen wordt niet getoetst en worden er geen verplichte maatregelen aan verbonden. Het is dan in principe aan de docent, student of ondersteuner om aan deze verwachtingen te voldoen.

3.1 KWALITEITSEISEN TAALBELEID GECONCRETISEERD VOOR ONDERSTEUNEND PERSONEEL

Aannamebeleid

De VU heeft de ambitie een tweetalige universiteit te zijn. Het aannamebeleid moet daarop gericht zijn. In alle communicatie naar nieuwe medewerkers zullen we aangeven dat we een tweetalige universiteit zijn. In personeelsadvertenties wordt opgenomen dat nieuwe medewerkers bij voorkeur minimaal twee talen (Nederlands en Engels) beheersen. Voor obp ligt de keuze voor taal erg aan de werkplek. In personeelsadvertenties kunnen hier ook expliciete eisen aan gesteld worden.

Jaargesprek

Voor de huidige medewerkers dient scholing op het gebied van taalvaardigheden onderdeel te zijn van de afspraken in het jaargesprek.

Normen voor taalbeheersing obp

Normen voor taalbeheersing van het obp zijn afhankelijk van wat het onderdeel waar de medewerker voor werkt, verwacht; dat is afhankelijk van de plaats binnen de universiteit. De desbetreffende niveaus (universiteit, faculteit, dienst, afdeling, etc) op basis van behoefte- analyses die momenteel worden uitgevoerd door medewerkers van FGW in opdracht van HRM, te bepalen welke normen van toepassing zijn voor welke functies. Op basis van de behoefte analyses zullen relevante leertrajecten worden uitgewerkt voor de diverse functieprofielen. HRM zal op grond daarvan het cursus- en opleidingsaanbod aanscherpen en vergroten.

Afhankelijk van de taal die binnen een overleg of gremium, bijvoorbeeld de medezeggenschap, gesproken wordt, verwacht de VU dat obp dat lid wil worden van een orgaan, minimaal actief B1-niveau en passief B2-niveau in de taal van het gremium beheerst.

Taalgebruik in overleg of gremia

De VU kiest voor een flexibele constructie van zogeheten 'parallel' taalgebruik of tweetaligheid, waarbij deelnemers Nederlands of Engels kunnen spreken, en ervan mogen uitgaan dat de andere deelnemers kunnen begrijpen wat ze zeggen. De VU gaat ervan uit dat leden van het orgaan ook elkaar stukken kunnen toelichten bij onduidelijkheden. We kiezen niet voor of Nederlands of Engels, we gaan niet alle stukken vertalen en er is in principe ook geen tolk nodig. We faciliteren medewerkers die hun taalvaardigheden willen verbeteren via scholingsafspraken in het reguliere personeelsbeleid.

3.2 KWALITEITSEISEN TAALBELEID GECONCRETISEERD VOOR WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL

Aannamebeleid

Het aannamebeleid van wp is gericht op tweetaligheid. In alle communicatie naar nieuwe medewerkers wordt aangegeven dat we een tweetalige universiteit zijn. In personeelsadvertenties wordt opgenomen dat nieuwe medewerkers bij voorkeur minimaal twee talen (Nederlands en Engels) beheersen. Zie ook hierboven bij obp.

Internationaal wp zou hierdoor niet afgeschrikt moeten worden, maar juist aangemoedigd om ook Nederlands te leren. De VU moet daarvoor ondersteuning aanbieden.

Taalvaardigheidseisen docenten

Voor docenten gelden de volgende eisen aan taalvaardigheid:

- wp dat doceert in Nederlandstalige opleiding of vakken: minimaal C1-niveau Nederlands
- wp dat doceert in Engelstalige opleiding of vakken: minimaal C1-niveau Engels

Er is een verschil tussen de eigen beheersing van een taal en het vermogen om anderen feedback te geven op taal. Docenten voelen zich over dat laatste soms onzeker. Zeker als een docent een vak geeft dat binnen een leerlijn communicatieve vaardigheden Engels een specifieke functie heeft, kan het nodig zijn hier extra aandacht aan te besteden. Het feedbackinstrument English Language Support Online (zie bijlage 1) met korte opfriscursus Engels voor docenten kan hierbij helpen.

Toetsing taalvaardigheidsniveau docenten

Het niveau van docenten wordt getoetst (uitgezonderd native speakers). We toetsen het taalniveau van docenten bij voorkeur bij aanstelling. Indien docenten niet aan het gewenste niveau voldoen, zijn scholingsafspraken onderdeel van het HRM-beleid.

Toetsing van het taalniveau van vaste staf (docenten en coördinatoren) vindt plaats via een specifieke toets voor deze doelgroep. Die bestaat uit dit moment uit een computerdeel en een gesprek met twee examinatoren. Van juniordocenten en tutoren verwacht de VU ook dat zij aan het vereiste C1 niveau voldoen. Vanwege kleine aanstellingen en kortlopende contracten lijkt het praktisch niet haalbaar deze groep op dezelfde manier te toetsen op hun taalvaardigheden. Bij kleine tijdelijke aanstellingen wordt taalbeheersing meegenomen in n in sollicitatiegesprekken en/of online te toetsen.

De faculteit is verantwoordelijk voor het niveau van taalbeheersing van docenten en de toetsing van het taalniveau. Indien een docent niet slaagt voor de toets, is er een traject om op dit niveau te komen. Het is aan de faculteit om te bepalen in hoeverre een docent hiervoor gefaciliteerd wordt (bijv. in tijd).

Scholing en jaargesprek

Scholing op het gebied van taalvaardigheden maakt onderdeel uit van de afspraken in het jaargesprek.

Taalgebruik in overleg of gremia

Wat betreft de voertaal die wordt gebruikt in vergaderingen, geldt hetzelfde als hierboven voor het obp: afhankelijk van de taal die binnen een medezeggenschapsorgaan gesproken wordt, adviseert de VU de volgende normen:

- voor wp betrokken bij Nederlandstalige opleiding (niet in Nederlands docerend): lees- en luistervaardigheid minimaal B2 Nederlands;

- voor wp betrokken bij Engelstalige opleiding (niet in Engels docerend): lees- en luistervaardigheid minimaal B2 Engels.

Net als in het geval van het OBP kiest de VU hier voor een flexibele constructie van zogeheten ‘parallel’ taalgebruik of tweetaligheid, waarbij deelnemers Nederlands of Engels kunnen spreken, en ervan mogen uitgaan dat de andere deelnemers kunnen begrijpen wat ze zeggen. De VU gaat ervan uit dat leden van het orgaan ook elkaar stukken kunnen toelichten bij onduidelijkheden. We kiezen niet voor of Nederlands of Engels, we gaan niet alle stukken vertalen en er is in principe ook geen tolk nodig. We faciliteren medewerkers die hun taalvaardigheden willen verbeteren via scholingsafspraken in het reguliere personeelsbeleid.

3.3 KWALITEITSEISEN TAALBELEID GECONCRETISEERD VOOR STUDENTEN IN NEDERLANDSTALIGE OPLEIDINGEN

a. Instromniveau Nederlandstalige bacheloropleiding

Eis:

- Ingangseis: vwo-diploma (Nederlands en Engels op vwo-niveau) of minimaal NT2 Staatsexamen programma II
- Taaltoets Nederlands voor studenten van alle Nederlandstalige bacheloropleidingen in het eerste jaar

Verwachting:

- Studenten die instromen met een beheersing van het Nederlands op het niveau van Staatsexamen NT2 (programma II), hebben het over het algemeen zwaar in de bachelor. Vanwege de ambitie op het gebied van diversiteit (open en aantrekkelijk voor een diverse doelgroep) verandert de VU deze eis niet. Echter, het gewenste niveau van de Nederlandse taal kan per opleiding verschillen en bij sommige opleidingen zijn zwaardere vereisten nodig voor het studiesucces van studenten. In dat geval kunnen opleidingen extra eisen stellen naast minimaal NT2 Staatsexamen programma II.
- De VU verwacht van deze studenten dat zij aan het einde van jaar 1 op C1-niveau kunnen komen. Hiervoor biedt VU NT2 een aanvullende cursus aan.

b. Instromniveau Nederlandstalige masteropleiding

Eis:

- We eisen een wo-bachelordiploma of Staatsexamen NT2 (programma II). We verwachten dat het niveau van het Nederlands van de studenten die een bachelordiploma hebben afgerond hoger is dan vwo-niveau Nederlands of Staatsexamen NT2.

Verwachting:

- Bij een groot aantal opleidingen kunnen hbo-bachelors via een schakelprogramma van meestal 30 EC (premasterprogramma) instromen in een masteropleiding. Deze hbo-studenten leggen een pre-masterassessment af (voor het schakelprogramma c.q. premasterprogramma). Engels tekstbegrip (taaltoets Engels) en Nederlands tekstbegrip (taaltoets Nederlands) zijn opties die faculteiten via het pre-masterassessment kunnen toetsen. Hiervoor wordt een taaltoets van NOA gebruikt. Deze toets is gestoeld op vwo-eindexamen-niveau. Het Premasterassessment is niet bij alle faculteiten

bindend. Engels tekstbegrip wordt bij alle faculteiten afgenomen, Nederlands tekstbegrip bij de meeste. We verwachten dat studenten die via een pre-masterprogramma aan een masteropleiding beginnen, een hoger taalniveau (gaan) beheersen dan het vwo-eindniveau.

c. Uitstroomniveau Nederlandstalige bachelor- en masteropleidingen

Communicatie is onderdeel van de Dublin Descriptoren² en maakt daarmee deel uit van de eindtermen van alle (geaccrediteerde) opleidingen. Talige vaardigheden zijn veelal een middel om aan de eindtermen voor communicatieve vaardigheden te voldoen. Opleidingen verschillen in de mate waarin talige en communicatieve vaardigheden zijn opgenomen in de eindtermen. In bijlage 2 is de notitie 'Taalvaardigheid, communicatieve vaardigheid: toelatingseisen, uitstroomeisen, doorlopende leerlijnen' opgenomen, die is opgesteld door een subgroep van de werkgroep Taalbeleid. In deze notitie wordt een onderscheid gemaakt tussen talige vaardigheden en communicatieve vaardigheden.

Eindtermen en leerdoelen taalvaardigheid

Het taalbeleid VU geeft criteria waaraan de eindtermen wat betreft taalcompetenties Nederlands en Engels moeten voldoen. In bijlage 3 is als handreiking een voorbeeld van een eindterm Communicatieve vaardigheden Engels opgenomen, met daarin heel specifieke formuleringen van deelcompetenties. Het vaststellen van de eindtermen is uiteraard aan de opleidingen. Opleidingen formuleren aan de hand van de handreiking met criteria (bijlage 4) eindtermen en/of leerdoelen op het gebied van taal en communicatievaardigheden op het niveau van de opleiding. Als taalcompetenties deel uitmaken van de eindtermen, moeten deze expliciet worden opgenomen in een leerlijn en in de toetsing. Dit betekent ook dat docenten ondersteund moeten worden om feedback te geven op taal. Docenten kunnen zich hier onzeker over voelen.

Afhankelijk van de specifieke invulling van de eindtermen, moet de opleiding laten zien welke leerlijnen of vakken zij aanbiedt op weg naar de eindterm. Dat kan door een specifiek vak in het programma op te nemen (bijvoorbeeld op het gebied van Academisch Engels of Academic writing), maar dat kan ook heel goed door onderwijs in communicatieve vaardigheden te integreren in het vakinhoudelijke onderwijs (CLIL, content and language integrated learning). In dat laatste geval ligt het voor de hand dat er voor vakinhoudelijke programmaonderdelen ook leerdoelen op het gebied van communicatieve vaardigheden worden geformuleerd. In bijlage 3 staan daarom ook voorbeelden van leerdoelen Communicatieve vaardigheden Engels voor afzonderlijke vakken, als handreiking.

---

² http://ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors

3.4 KWALITEITSEISEN TAALBELEID GECONCRETISEERD VOOR STUDENTEN IN ENGELSTALIGE OPLEIDINGEN

a. Instroomniveau Engelstalige bacheloropleiding

Eis:

- Ingangseis: vwo-diploma (Engels op vwo-niveau) of equivalent (Internationale studenten die geen vwo-diploma hebben, dienen een door de VU goedgekeurde Engelse taaltoets te maken en aan een vooraf bepaald minimumniveau te voldoen. Dit kan per opleiding verschillen en is vastgelegd in het betreffende OER. Studenten die hun vooropleiding in Canada, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Australië of Nieuw-Zeeland hebben gevolgd, en studenten die een International Baccalaureate of een European Baccalaureate diploma hebben (van een Engelstalig IB/EB programma), zijn vrijgesteld van deze toelatingseis.)
- Voor Engelstalige bacheloropleidingen is er sinds het taalbeleid 2018 naar analogie van de taaltoets Nederlands een taaltoets Engel voor studenten in het eerste jaar van hun bacheloropleiding. Deze toets wordt afgenomen nadat studenten zijn toegelaten tot de bachelor. Uiteraard kan die taaltoets niet leiden tot herziening van het toelatingsbesluit, maar wel tot de verplichting om remediërend onderwijs te volgen – op kosten van de VU. De verplichting moet opgenomen worden in het opleidingsprogramma.
- Docenten zijn vaak bereid extra feedback te geven op studenten die de eigen verantwoordelijkheid niet hebben genomen om hun taalcompetenties op niveau te krijgen (bijv. niet het remediërend onderwijs gevolgd n.a.v. de taaltoets). De opleiding en docenten zouden hiervoor de verantwoordelijkheid bij de student terug moeten leggen. Daartoe zouden opleidingen aan hun (aspirant-) studenten de verantwoordelijkheid voor het niveau van taalvaardigheid duidelijk kenbaar moeten maken en hun docenten instrueren om een heldere lijn aan te houden als ze werk nakijken.

b. Instroomniveau Engelstalige masteropleiding

Alle studenten, zowel Nederlandstalig als internationaal, dienen aan te tonen aan de toelatingseisen van de masteropleiding te voldoen. Dit kan door een door de VU goedgekeurde Engelse taaltoets af te leggen voor toelating tot Engelstalige masteropleidingen. De gevraagde minimumscores en vrijstellingen verschillen per opleiding (IELTS veelal rond de 6,5; TOEFL min 580). Studenten die hun vooropleiding in Canada, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Australië of Nieuw-Zeeland hebben gevolgd zijn in ieder geval vrijgesteld van deze toelatingseis. Dit is vastgelegd in het VU Internationaliseringsbeleid. Voor veel opleidingen zijn ook Nederlandstalige studenten die een Engelstalige bachelor in Nederland hebben behaald uitgezonderd van toetsing. De toelatingseisen en voorwaarden voor vrijstellingen verschillen per opleiding en zijn vastgelegd in het betreffende OER.

c. Uitstroomniveau Engelstalige bachelor- en masteropleiding

Naar analogie van wat hierboven beschreven staat bij het uitstroomniveau van de Nederlandstalige opleidingen, formuleren opleidingen aan de hand van de geformuleerde criteria die als handreiking zijn opgenomen in bijlage 3, de eindtermen en leerdoelen voor (Nederlandstalige en) Engelstalige taalvaardigheden.

d. Uitstroomniveau Nederlands van Niet-Nederlandse studenten

Verwachting:

De VU verwacht van buitenlandse studenten in een Engelstalige bachelor dat zij na een aantal jaar het Nederlands op A2 niveau beheersen. Van de buitenlandse studenten blijft ongeveer 1/3 in Nederland wonen en werken; 2/3 gaat weg. In het kader van het rapport "Make it in The Netherlands", zou het goed zijn deze studenten te stimuleren om in te burgeren en een klein beetje Nederlands te leren. Vanuit het oogpunt van inclusiviteit vindt de VU het belangrijk dan niet-Nederlandstalige studenten een beetje Nederlands leren om in alledaags taalgebruik in informele settings uitwisseling binnen de VU gemeenschap mogelijk te maken. De VU biedt hiervoor tegen een aantrekkelijk tarief voor studenten een cursus Every Day Dutch aan.

3.5 KWALITEITSEISEN VOOR DEELNAME AAN BESTUREN, VERGADERINGEN EN OVERLEGGEN EN COMMUNICATIE VAN (CENTRALE) BELEIDSSTUKKEN

Inclusiviteit in alle bestuurslagen

De VU ambieert inclusiviteit in alle bestuurslagen. Die inclusiviteit voor de een mag niet leiden tot exclusiviteit voor de ander, bijv. doordat alles in het Engels moet.

De medezeggenschap aan de VU wordt zo ingericht dat er twee spreek- en schrijftalen mogelijk zijn. Dit betekent dat van alle deelnemers verwacht wordt dat ze zowel Nederlands als Engels passief op B2 niveau beheersen. Medezeggenschap is geen reden is om stukken te vertalen. Dit wordt ook wel 'parallel' taalgebruik of tweetaligheid genoemd, waarbij deelnemers Nederlands of Engels kunnen spreken en ervan mogen uitgaan dat de andere deelnemers kunnen begrijpen wat ze zeggen. Hiervoor is flankerend beleid nodig: De VU faciliteert medewerkers die hun taalvaardigheden willen verbeteren via scholingsafspraken in het reguliere personeelsbeleid.

Bij een Engelstalige bachelor- of masteropleiding zullen de overleggen in het Engels plaatsvinden, bijvoorbeeld de opleidingscommissie, en de documenten bij voorkeur Engelstalig zijn. Het kan voorkomen dat stukken (van derden bijvoorbeeld) in het Nederlands zijn opgesteld. Binnen vergaderingen, bijvoorbeeld de opleidingscommissie, moet ruimte zijn om deze onvertaald in te brengen. Bij Nederlandstalige opleidingen zal Nederlands de voorkeursvoertaal zijn in vergaderingen, overleggen en documenten. Echter niet alles moet in het Nederlands; ook binnen Nederlandstalige opleidingen zijn er veelal Engelstalige vakken of componenten.

Wat vertalen we?

Wat moet vertaald worden in het Engels en wat niet? Op centraal niveau kan dit anders liggen dan op facultair niveau. En zeker voor Engelstalige opleidingen ligt dat anders. Het wordt aan de desbetreffende niveaus (universiteit, faculteit, dienst, afdeling, etc) overgelaten om te bepalen of communicatie tweetalig moet, of alleen in Engels of Nederlands.

3.6 KWALITEITSEISEN VOOR CAMPUSCOMMUNICATIE (BEWEGWIJZERING, PLATTEGRONDJES, ETC)

Uitgangspunten:

- VU heeft in officiële uitingen gekozen voor Brits-Engels
- Campus Communicatie:
  - moet tweetalig zijn
  - moet kwalitatief goed zijn

3.7 KWALITEITSEISEN VOOR INFORMEEL TAALGEBRUIK

Ook bij informeel taalgebruik staat inclusiviteit voorop. Van studenten en medewerkers verwachten wij verwelkomend gedrag naar de ander, ook wanneer deze een andere taal spreekt dan de eigen moedertaal. Dit stimuleert het gevoel van zich thuis voelen op de VU en nodigt uit tot meer actieve betrokkenheid. We verwachten dat studenten en medewerkers attent zijn op aanwezigheid van anderstaligen in sociale situaties. Er zijn geen dwingende taaleisen op het gebied informele communicatie.

3.8 KWALITEITSEISEN AAN NEDERLANDS OF ENGELS ALS INSTRUCTIETAAL

Bepalen instructietaal – Gedragscode vreemde taal

Bij het bepalen van de taal van instructie bij bacheloropleidingen moet men rekening houden met Artikel 7.2 van de WHW, waarin staat dat Nederlandse bacheloropleidingen in principe Nederlandstalig dienen te zijn. Als een opleiding hiervan af wil wijken, moet de gedragscode Vreemde Talen van de VU (bijlage 4) in acht worden genomen en moet men de keuze voor een Engelstalige opleiding motiveren. Op dit moment staat in de gedragscode Vreemde Taal dat het gebruik van een andere taal dan het Nederlands is toegestaan indien dat noodzakelijk is vanwege (a) de specifieke aard van het onderwijs, (b) de inrichting van het onderwijs, (c) de kwaliteit van het onderwijs, (d) de herkomst van de studenten. Dit is overeenkomstige de wettelijke bepaling. De VU is voornemens de gedragscode vreemde taal in 2019 te herzien. Daarbij worden de adviezen van het inspectieonderzoek naar gedragscodes vreemde taal en taalbeleid bij instellingen voor hoger onderwijs betrokken. De volgende factoren kunnen of moeten een rol spelen bij de motivering voor Engelstalige opleidingen of tracks:

Inhoudelijke factoren

- Het beroepsveld waarop de opleiding studenten voorbereidt heeft een internationaal karakter.
- De vraagstukken die in het curriculum centraal staan hebben een internationaal karakter, resp. de opleiding beweegt zich in een wetenschapsgebied waarin de belangrijke literatuur, de studieboeken en het discours geheel of grotendeels Engelstalig zijn.
- De inhoud van een opleiding betreft een zodanig internationaal onderwerp dat het weinig zou opleveren om daarover in het Nederlands te doceren.

Selectieve factoren

- De opleiding wil de beste studenten voor de opleiding binnenhalen. Om de instroom ook kwantitatief op peil te houden is het van belang ook internationaal te werven.

Strategische factoren

- De opleiding draagt bij aan de identiteit van de VU in internationaal verband.
- Een Engelstalig traject draagt bij aan het onderscheidend karakter van de opleiding; een dergelijk onderscheidend karakter kan van lokale aard zijn.

3.9 OVERIGE KWALITEITSEISEN OP HET NIVEAU VAN DE OPLEIDING

Taal opleidingen

Uiteraard geldt voor opleidingen die Nederlands of Engels als instructietaal hebben, dat het onderwijs, de toetsing en verder communicatie in en rond die opleiding (ook in de opleidingscommissie, etc) in de gekozen instructietaal plaatsvindt, tenzij in verband met de leerdoelen voor een onderdeel een gemotiveerde andere keuze wordt gemaakt. Wat betreft de keuze voor een instructietaal geldt de Gedragscode Vreemde Taal (zie bijlage 4) en het protocol 'Starten, wijzigen of stoppen van een opleiding of afstudeerrichting aan de VU' (zie bijlage 5)

Communicatie over centrale regelgeving

De communicatie over centrale regelgeving voor studenten, zoals bijvoorbeeld de format-OER-en, en de campuscommunicatie (bewegwijzering, plattegronden, etc.) moet tweetalig en kwalitatief goed zijn. Wanneer centrale regels gelden voor Nederlandstalige en Engelstalige opleidingen, worden de desbetreffende stukken ook in het Engels beschikbaar gesteld (denk aan een format-OER).

Eindtermen op gebied van taalvaardigheid in OER

Wat we eisen van studenten aan het einde van de bachelor- en masteropleiding (de eindtermen) moet in het OER worden opgenomen. In dat geval dient de opleiding ervoor te zorgen dat de student, gegeven het vereiste ingangsniveau, aan de eisen kan voldoen, en draagt de opleiding de kosten.

Taaltoets Engels en Nederlands voor eerstejaars bacheloropleiding

We toetsen het taalniveau Nederlands of Engels van studenten bij aanvang van de bacheloropleiding. De taaltoets Nederlands blijkt een sterke voorspeller van studiesucces. De taaltoets Nederlands is de default toets. Iedere student doet deze toets, tenzij het niet zinnig is, bijvoorbeeld bij een Engelstalige bacheloropleiding. Dan wordt de taaltoets Engels afgenomen. Indien een student de toets niet haalt, dient remediërend onderwijs gevolgd te worden. De opleiding moet ervoor zorgen dat dit niet vrijblijvend is. De opleiding doet dit door de taaltoets, de bijspijkerkursus en het slagen voor de toets van de cursus aan een vak te koppelen. De VU draagt de kosten van de toets en dit remediërend onderwijs.

4 BIJLAGEN

Bijlage 1: English Language Support Online

Bijlage 2: Talige vaardigheden en communicatieve vaardigheden

Bijlage 3: Handreiking Eindtermen en doelen

Bijlage 4: Gedragscode Vreemde Talen van de VU

Bijlage 5: Protocol 'Starten, wijzigen of stoppen van een opleiding of afstudeerrichting aan de VU'